

LJSPFF LATINA PRO NELATINÁŘE – HODINA VIII.

Dvojí akuzativ u sloves

a) spojení předmětu osobního a předmětu věcného:

Docēre discipulōs (předm. osob.) *linguam Latinam* (předm. věcný). Učit žáky latinu.

b) spojení akuzativu předmětového a akuzativu doplňku (typ *Ihn meinen Freund nenne*):

Illum (předmět) *meum amicum* (doplňek) *apello*. Nazývám ho svým přítelem. (V češtině doplněk v instrumentálu).

Spojení akuzativu předmětu a doplňku v akuzativu bývá u sloves:

1. činit, dělat, volit, jmenovat (*facēre, legēre, creāre, ...*)
2. nazývat, jmenovat (*appelāre, nōmināre*)
3. mít (*habēre: Illum amicum habeo* - Mám ho za přítele.)
4. pokládat, uznávat (=halten für) (*putāre, dūcere, existimāre, iūdicāre*)
5. ukazovat se, projevovat se, osvědčovat se (*sich als... erweisen*) (*sē praebēre, sē praestāre*)

I. Vytvořte věty s vazbou dvojího akuzativu a převed'te do pasiva podle vzoru:

putant – dux clarus homo:

Putant duces clarum hominem.

Dux clarus homo putatur.

appello – soror industria puella

creabant – Romulus rex Romanus

putabant – medicus bonus civis

nominas – mors summum praemium

iudicatis – aqua initium rerum

existimabamus – virtus origo boni

Vazba akuzativu s infinitivem

Česky: **Slyším často slavíka krásně zpívat.**

Latinsky: ***Audiō saepe lusciniā pulchrē cantāre.*** (*luscinia, ae f.* - slavík)

Několik sloves v češtině (mít, vidět, spatřit, slyšet, cítit) připojuje předmět v akuzativu a zároveň infinitiv předmětový. V latině je tato vazba rozšířena u mnohem většího počtu sloves:

1. sloves vnímání a myšlení (*vidēre-vidět, audire-slyšet, sentire-cítit, discere-učit se, scire-vědět, intellegere-rozumět, putāre, existimāre-obojí myslet, domnivat se*)
2. sloves projevu (*dicere-říkat, respondēre-odpovídat, narrāre-vyprávět, negāre-popírat, a d.*),
3. sloves chtění (*velle-chtít, nolle-nechtít, cupere-toužit, postulāre-žádat, studēre-snažit se*)

4. sloves citových projevů (gaudēre-radovat se, dolēre-rmoutit se) – u těchto sloves zřídka
5. sloves náležitosti (vyskytují se vesměs jen ve 3. os. sg.) (oportet - je třeba, placet - je oblíbené, líbí se, uznává se za dobré, decet - sluší se, licet - je dovoleno)
6. výrazů označujících výsledek myšlenky (sequitur, efficitur - obojí: z toho vyplývá, že ...)
7. výrazů se stejným významem jako uvedená slovesa (fāma est - praví se, vērīsimile est - je pravděpodobné, opīniō est - panuje mínění, mōs est - je zvykem, pār est - je vhodné, aby)

Překlad vazby akuzativu s infinitivem do češtiny a naopak:

Latinskou vazbu acc.+inf. přeložíme nejčastěji vedlejší větou se spojkou že. Čas a slovesný rod infinitivu¹ ve vazbě přitom rozhodují o čase a slov. rodě přísudku české vedlejší věty. Akuzativní předmět vazby se stává podmětem české vedlejší věty:

Audiēbat semper nostrōs anguēs innocentēs esse.

Vždy slýchával, že naši hadi jsou neškodní.

Kde je to možné, můžeme vazbu acc.+inf. zachovat i v českém překladu.

Při překladu do latiny si nejprve musíme uvědomit, zda česká vedlejší věta předmětná se spojkou že bude v latině závislá na některém ze sloves, které vazbu vyžadují. Podmět VV převedeme do akuzativu (zachováme číslo!) a přísudek na infinitiv. Přitom je třeba zachovat jmenný rod infinitivu (*audio id narrārī* = slyším, že se to vypravuje).

Jmenné části přísudku se musí převést do akuzativu (slyším, že je můj přítel smutný = *audio amicum meum maestum esse*). Do akuzativu je též třeba převést celý podmět (tj. včetně přívlastků - viz naši hadi ve větě výše) a taktéž doplněk (Vím, že tvůj přítel je dobrým otcem. = *Scio amicum tuum bonum patrem esse*).

II. Změňte na vazbu akuzativu s infinitivem podle vzoru:

Dicunt: Rex vivit.

Dicunt regem vivere.

Audio: Pater venit.

Scimus: Omnia mutantur.

Scribit: Aqua initium rerum est.

Scio: Nihil scio.

Notum est: Domino regi oboedimus.

Videmus: Hostes a militibus superantur.

Audiunt: Portae urbis ornantur.

¹ Latina má stejně jako němčina vedle infinitivu prézenta též infinitiv minulý a budoucí (v obou jmenných rodech, tedy v aktivu i pasivu).